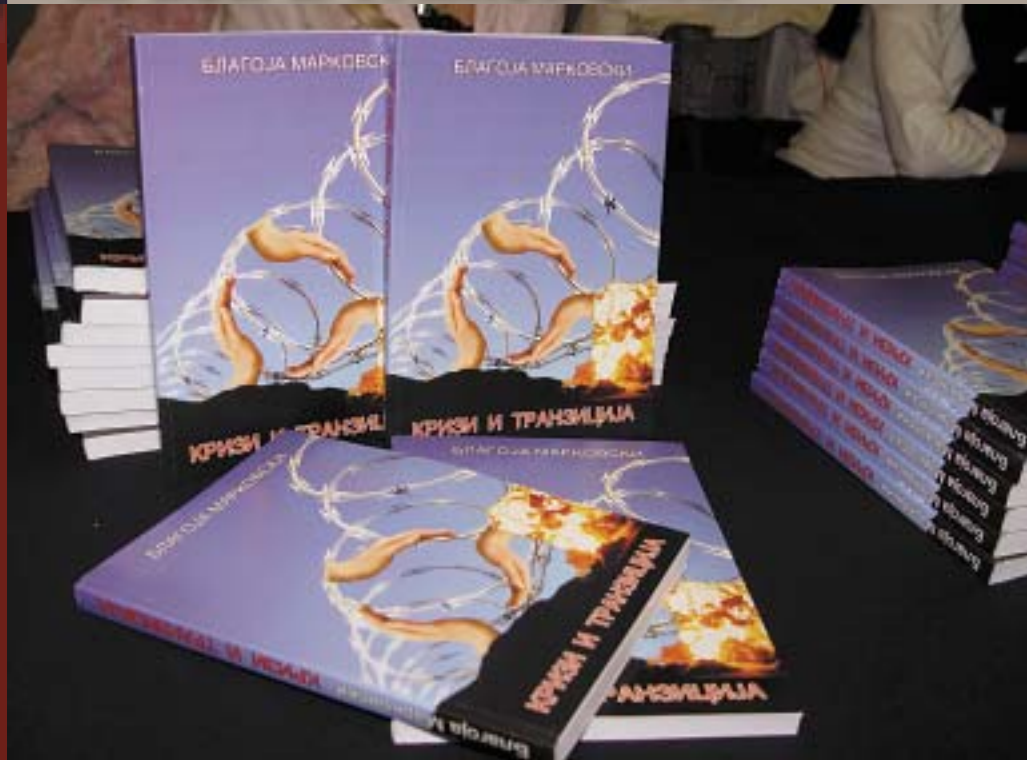

По Втората светска војна на овие простори се случувале три-четири војни годишно, при што биле ангажирани голем број луѓе.

Од аспект на благосостојбата и мирот, би требало тие многу да придонесуваат за смирување на состојбите, особено затоа што војната, кризите и немирните ситуации исфрлаат милиони луѓе од економскиот систем, кои наместо да создаваат блага се употребуваат за создавање кризни ситуации.

Пишува: Кокан СТОЈЧЕВ

ГРАЃАНИТЕ ПРЕД ВО ТУНЕЛОТ Б

Неодамна промовираната книга "Кризис и транзиција" на д-р Благоја Марковски, полковник во пензија, предизвика големо внимание кај стручњациите од Армијата и кај лицата кои се занимаваат со политичко безбедносни прашања, бидејќи научната јавност осознала нови аргументи и факти за кризата во Македонија, до која дојде во 2001 година.

Но, македонската 2001 година не претставува издвоена или посебна тема, туку се комплементира со кризите во регионот и пошироко, каде се случуваат интересни геостратешки поместувања, кои се во контекст на глобализационите процеси во светот.

"Ако се направи пресек на тенденциите на мировните процеси и она што се случува на глобален план, поточно во Европа, ќе заклучиме дека се воспоставува нов светски поредок, кој почива врз принципите на демократијата, на глобалниот пазар, мирот и почитувањето на човековите права", истакна деканот на Филозофскиот факултет д-р Трајан Гоцевски на промоцијата на книгата.

Меѓутоа, иако овие доблести се врвен дострел на цивилизацијата, сепак и во XXI век современите процеси ја мултиплицираат силата, се зголемува арсеналот на средствата за масовно уништување, а во многу случаи силата сè уште се јавува во улога на арбитар во решавањето на проблемите меѓу државите.

"Војната како феномен остана на сцената речиси без прекин, така што таа за

Балканот стана судбина, а мирот покакувана состојба", констатира Гоцевски.

АКТИВИРАЊЕ НА СТРУКТУРИТЕ

Книгата "Кризис и транзиција" од д-р Благоја Марковски презентира анализа на некои основни горливи проблеми на безбедноста и врз основа на теориските согледувања и истражената емпирија на актуелниот проблем, во врска со настанувањето на кризите и на кризните состојби во државите во процесот на транзиција, како што е и Република Македонија, дава предлози за можностите за превенција и за неутрализирање на ризиците и на заканите, кои се јавуваат во текот на трансформацијата и развојот на демократското општество.

Оваа научна студија ја зафаќа и проблематиката на промените во општествените односи, односно политичко-економската транзиција на општеството, во корелација со тоа и трансформацијата на секторот за безбедност на земјите кои преминуваат кон демократијата. Од тие причини книгата е поделена на три глави. Во првата глава авторот ги истражува ризиците и заканите по безбедноста на националната држава, каде во услови на сложен и ком-

плементарен премин кон демократија, посебен акцент им се дава на специфичностите кои ги создаваат предизвиците по безбедноста, како и внатрешно-државната криза која е последица од процесот кој трае повеќе од деценија ипол. Во втората глава полковникот Марковски прави компаративна анализа на проблемите во врска со спроведувањето на политиката за безбедност и одбрана, која при создавањето на внатрешно-државната криза би требало да ги активира структурите на системот за управување со кризи на територијата на земјата. Значењето на менаџментот за управување и разрешување на внатрешно-државната криза претставува основа за решавање на ова сложено прашање. При тоа, истражувачот прави обид да се претстават и можностите на колективните системи за сигурност и безбедност во управувањето со кризи и на таа основа се посочува на неопходноста од изградба на национален систем, кој во коалициски формат може директно да дејствува во управувањето со силите и со средствата за решавање на внатрешно-државната криза. Третата глава ги посочува перспективите и можностите за оптимално приспособување на процесите за мирно решавање на внатрешнодржавната криза, при што посебен сегмент му се

посветува на проблемот на реинтеграција на територијата и на населението во земјата.

ПЕРСПЕКТИВИ И МОЖНОСТИ

"Теориската база на овој труд претставува реална рамка во која се анализирали проблемите од сферата на безбедноста, со посебен акцент на ризиците и на заканите по системот за национална безбедност на Република Македонија, како дел од меѓународниот безбедносен систем. Оттука, се наметнува прашањето дека во современите меѓународни односи државите настојуваат да ја обезбедат својата перспектива низ промоцијата на своите политички и општествени вредности. Оние држави кои тоа го прават помалку успешно ризикуваат да ја изгубат својата моќ, често пати независноста, а понекогаш и опстојувањето. Посебно е интересен делот кој се однесува на предизвиците и на заканите по националната безбедност, како и последиците од

делот кој се однесува на субрегионалната соработка на земјите на Југоисточна Европа, која има задача да им помогне да можат да се справат со евентуалните закани по мирот и стабилноста, но и да понуди решенија кои ќе значат забрзан и динамичен економски развој и перспектива за државите, што подоцна ќе значи и нивно интегрирање во европското семејство.

Резултатите кои се добиени од истражувањето даваат бројни показатели кои создаваат можност за анализа и за синтеза на фактите кои се поврзани со истражуваниот проблем, како и отворање нови прашања кои во иднина би требало да се истражуваат. Во основа, трудот ќе придонесе за развивање на механизмите и на инструментите за справување со потенцијалната криза.

Преку својата основна замисла, практичната реализација на генералната определба за истражувањето, самата концепција, структура и применетата методологија, на овој ракопис му го даваат атрибутот на остварување со исклучителна научна и апликативна вредност", оценува д-р Трајан Гоцевски во

бедноста во услови на кризи и транзиција и го воведува читателот во процесот на трансформација и развој на демократското општество.

Од политиколошки аспект, овој труд е прв обид во земјата и пошироко темелно да се опфатат кризите и транзицијата во сите нивни димензии и развој во постојниот општествено-историски контекст, со цел да се разоткрие нивната вистинска природа.

Авторот ја постави тезата дека темелите на кризата и транзицијата редовно идеолошки се јавуваат замаглено, скриено, преку манипулирање на јавното мислење. Меѓутоа, со примена на научната метода тој успеа да ги долови социјално-политичките корени и заедничките битни својства на сите форми кои доведуваат до криза и ја забавуваат транзицијата. Тој ги отвора сите претпоставки за подлабоко разгледување на кризата од сите аспекти, во услови на транзиција.

Ваквиот пристап кон обработката на трудот го нагласува и го афирмира неговото општествено значење и во извесна смисла му дава универзален карактер. Трудот нуди перспективни предлози за можни решенија во справувањето со кризни ситуации и внатрешнодржавни кризи.

Токму луцидноста и интуитивноста на авторот помогнаа да се приближи феноменот на кризата и на транзицијата на едно секојдневно општествено размислување за вистината за времето во кое работиме и живееме. А тоа со цел што порано и подобро да сфатиме дека животот е интеграционен процес во кој истовремено и нераскинливо се исплетуваат минатото, сегашноста и иднината.

Овој труд се појави во вистинско време, бидејќи укажува на проблемите со кои се сретнува македонскиот човек во овој транзиционен тунел, чиј крај е недогледен.

"Кризи и транзиција" е интересен, актуелен и многу корисен за пошироката публика, а особено актуелен за оној кој се занимава со оваа проблематика бидејќи поседува научна вредност и практично значење.

Препораките ќе најдат директна примена во едукацијата и зголемувањето на квалификацијата на експертите од специјализираната администрација, а ќе зазема значајно место на листата на неопходна литература за проучување на геополитичката и на воената и мировната мисла во земјата во транзиција и пошироко во светот. Таа ќе го предизвика вниманието не толку со самите содржини што се опфатени во него, туку по начинот и придонесот како тие се третирали. Се работи за труд кој ги проширува нашите сознанија за едно пресвртно и бурно време во кое голем број граѓани се наоѓаат на marginите на својата животна егзистенција", истакнува во рецензијата за книгата, генералот Ристо Дамјановски.

ОЛГО СЕ ВОЗАТ ЕЗ КРАЈ

својата рецензија која е составен дел од книгата.

НАУЧНИ МЕТОДИ

опасностите со кои се соочуваат државите, особено во услови на кризни ситуации. Во тој контекст, во рамките на трудот се претставени проблемите со кои се соочува државата при градењето на политиката за безбедност и одбрана и како системот треба да реагира во услови на криза. Особено е истакнат

"Трудот 'Кризи и транзиција' од д-р Благоја Марковски претставува научна студија од областа на воената мисла и политикологијата. Од теоретски аспект, врз база на нови сознанија, факти, продлабочена анализа и јасна мисла, сега му ги осветлува сложените и горливите проблеми на одбраната и без-

ЗА КНИГАТА ЗБОРУВАА ГЕНЕРАЛОТ РИСТО ДАМЈАНОВСКИ И ДЕКАНОТ НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ТРАЈАН ГОЦЕВСКИ, КОИ МУ ОДДАДОА ПРИЗНАНИЕ НА АВТОРОТ Д-Р БЛАГОЈА МАРКОВСКИ ЗА ВЛОЖЕНИОТ ИСТРАЖУВАЧКИ ТРУД